

Aluehallitus 16.12.2024 § 219

§ 219

Yhteisöllisen asuminen järjestämisen hankinnan strategisten periaatteiden hyväksyminen

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):
Suominen Tuula
Koivula Henrik
Hokkanen Timo

Päätösehdotus

Hyvinvointialuejohtaja Svahn Sanna

Aluehallitus päättää

1. että ikääntyneiden yhteisöllisen asuminen hankinnan strategiset periaatteet ovat seuraavat:

- Asiakkaalla on mahdollisuuksia tehdä nykyistä enemmän palveluntuottajaa koskevia valintoja.
- Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue määrittää vähimmäisvaatimukset palvelun sisällölle ja laadulle. Vähimmäisvaatimusten taso on asiakkaiden palvelutarvetta vastaava ja yhtenevä hyvinvointialueen oman toiminnan vaatimusten kanssa.
- Palvelua hankitaan suomeksi ja ruotsiksi.
- Palveluntuottajat kilpailevat palvelujen laadulla ja hyvällä asiakaskokemuksella.
- Tiedot palveluntuottajien laadusta ja asiakaskokemuksista ovat helposti saatavilla ja vertailtavissa.
- Asiakas maksaa asiakasmaksun hyvinvointialueelle ja vuokran vuokranantajalle/palveluntuottajalle. Asiakasmaksu on sama riippumatta palveluntuottajasta.
- Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue maksaa palveluntuottajille samoista palveluista samansuuruisen korvauksen.
- Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue ei sitoudu ostamaan tiettyä hankintamäärää, vaan palvelua hankitaan tarpeen mukaisesti.
- Hankintamalli varmistaa, että kustannuskehitys pysyy tilaajan hallinnassa.

2 että vammaispalvelujen yhteisöllisen asuminen hankinnan strategiset periaatteet ovat seuraavat:

- Asiakas saa tarpeitaan vastaavaa asuminen tukea oikea-aikaisesti.
- Palvelut huomioivat asiakkaan voimavarat ja lisäävät osallisuutta sekä yhteisöllisyyttä.
- Palvelut mukautuvat asiakkaan elämäntilanteen ja tarpeen mukaan.
- Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue määrittää vähimmäisvaatimukset palvelun sisällölle ja laadulle. Vähimmäisvaatimusten taso on asiakkaiden palvelutarvetta vastaava ja yhtenevä hyvinvointialueen oman toiminnan vaatimusten kanssa.
- Palvelua hankitaan suomeksi ja ruotsiksi.
- Palveluntuottajan tuottama laatu ja hyvä asiakaskokemus ohjaavat palvelujen valinnassa.
- Asiakas maksaa asiakasmaksun hyvinvointialueelle ja vuokran palveluntuottajalle. Asiakasmaksu on sama riippumatta palveluntuottajasta.

- Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue ei sitoudu ostamaan tiettyä hankintamäärää, vaan palvelua hankitaan tarpeen mukaisesti.
- Hankintamalli varmistaa, että kustannuskehitys pysyy tilaajan hallinnassa.
- Asiakkaalla on mahdollisuuksia tehdä nykyistä enemmän palveluntuottajaa koskevia valintoja.
- Tiedot palveluntuottajien laadusta ja asiakaskokemuksista ovat helposti saatavilla ja vertailtavissa.

Käsittely

Käsittelyn aikana esittelijä muutti päätösehdotustaan seuraavasti:

”Aluehallitus päättää

1. että ikääntyneiden yhteisöllisen asumisen hankinnan strategiset periaatteet ovat seuraavat:

- Asiakkaalla on mahdollisuuksia tehdä nykyistä enemmän palveluntuottajaa koskevia valintoja.
- Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue määrittää vähimmäisvaatimukset palvelun sisällölle ja laadulle. Vähimmäisvaatimusten taso on asiakkaiden palvelutarvetta vastaava ja yhtenevä hyvinvointialueen oman toiminnan vaatimusten kanssa.
- Palvelua hankitaan suomeksi ja ruotsiksi.
- Palveluntuottajat kilpailevat palvelujen laadulla ja hyvällä asiakaskokemuksella.
- Tiedot palveluntuottajien laadusta ja asiakaskokemuksista ovat helposti saatavilla ja vertailtavissa.
- Asiakas maksaa asiakasmaksun hyvinvointialueelle ja vuokran vuokranantajalle/palveluntuottajalle. Asiakasmaksu on sama riippumatta palveluntuottajasta.
- Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue maksaa palveluntuottajille samoista palveluista samansuuruisen korvauksen.
- Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue ei sitoudu ostamaan tiettyä hankintamäärää, vaan palvelua hankitaan tarpeen mukaisesti.
- Hankintamalli varmistaa, että kustannuskehitys pysyy tilaajan hallinnassa.

2. että vammaispalvelujen yhteisöllisen asumisen hankinnan strategiset periaatteet ovat seuraavat:

- Asiakas saa tarpeitaan vastaavaa asumisen tukea oikea-aikaisesti.
- Palvelut huomioivat asiakkaan voimavarat ja lisäävät osallisuutta sekä yhteisöllisyyttä.
- Palvelut mukautuvat asiakkaan elämäntilanteen ja tarpeen mukaan.
- Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue määrittää vähimmäisvaatimukset palvelun sisällölle ja laadulle. Vähimmäisvaatimusten taso on asiakkaiden palvelutarvetta vastaava ja yhtenevä hyvinvointialueen oman toiminnan vaatimusten kanssa.
- Palvelua hankitaan suomeksi ja ruotsiksi.
- Palveluntuottajan tuottama laatu ja hyvä asiakaskokemus ohjaavat palvelujen valinnassa.
- Asiakas maksaa asiakasmaksun hyvinvointialueelle ja vuokran palveluntuottajalle. Asiakasmaksu on sama riippumatta palveluntuottajasta.
- Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue ei sitoudu ostamaan tiettyä hankintamäärää, vaan palvelua hankitaan tarpeen mukaisesti.
- Hankintamalli varmistaa, että kustannuskehitys pysyy tilaajan hallinnassa.
- Asiakkaalla on mahdollisuuksia tehdä nykyistä enemmän palveluntuottajaa koskevia valintoja.

- Tiedot palveluntuottajien laadusta ja asiakaskokemuksista ovat helposti saatavilla ja vertailtavissa.

3. Lisäksi aluehallitus päättää todeta

- että hyvinvointialueen vanhus- ja vammaisneuvostot on huomioitu asian valmistelussa;
- että asiakkaan nykyinen asumispaikka ei yhteisöllisen asumisen hankintojen yhteydessä muutu, ellei siihen ole jotakin asiakkaan palveluntarpeeseen liittyvää perustetta;
- että ikääntyneiden ja vammaisten yhteisöllisen asumisen palvelua voidaan hankinnan lisäksi järjestää omana tuotantona tai palveluseteleillä.”

Päätös

Aluehallitus hyväksyi esittelijän muutetun päätösehdotuksen yksimielisesti.

Selostus

Tausta

Vuoden 2023 alussa sosiaalihuoltolakia 1301/2014 muutettiin siten, että yhteisöllinen asuminen korvasi aiemman tavallisen palveluasumisen. Sosiaalihuoltolain 21 b § mukaan yhteisöllisellä asumisella tarkoitetaan hyvinvointialueen järjestämää asumista esteettömässä ja turvallisessa asumisyksikössä, jossa henkilön hallinnassa on hänen tarpeitaan vastaava asunto ja jossa asukkaille on tarjolla sosiaalista kanssakäymistä edistävää toimintaa. Lain mukaan yhteisöllistä asumista järjestetään henkilölle, joka tarvitsee sitä sillä perusteella, että hänen toimintakykynsä on alentunut ja hoidon ja huolenpidon tarpeensa kohonnut korkean iän, sairauden, vamman tai muun vastaavaan syyn vuoksi.

Valviran ohjauksen mukaan yhteisöllinen asuminen perustuu hyvinvointialueen asiakkaalle tekemään palvelutarpeen arviointiin, asiakassuunnitelmaan ja päätökseen yhteisöllisen asumisen järjestämisestä. Asunnon hallinta perustuu vuokrasopimukseen. Asiakkaan yksilöllisiin tarpeisiin vastaavat sosiaalipalvelut arvioidaan erikseen. Yhteisöllisessä asumisessa ei ole henkilökuntaa ympäri vuorokauden vastaamassa asiakkaiden palvelutarpeeseen. Yhteisöllinen asuminen ei korvaa ympärivuorokautista palveluasumista.

Nykytila

Ikääntyneiden palveluissa yhteisöllistä asumista järjestetään hyvinvointialueen omana toimintana Espoossa, Hangossa, Kirkkonummella, Lohjalla ja Raaseporissa. Lisäksi yhteisöllistä asumista on ostettu yksittäisinä suorahankintoina noin 20 asiakkaalle. Asiakkaita on yhteisöllisessä asumisessa yhteensä 150. Yli 75-vuotiaista länsi-uusimaalaisista 0,3 % asuu yhteisöllisessä asumisessa.

Vammaispalveluissa yhteisöllistä asumista järjestetään hyvinvointialueen omana toimintana Espoossa, Kirkkonummella, Lohjalla ja Raaseporissa. Lisäksi yhteisöllistä asumista on ostettu yksittäisinä suorahankintoina noin 120 asiakkaalle. Asiakkaita on yhteisöllisessä asumisessa yhteensä noin 150. Vammaispalvelujen asumispalvelujen piirissä olevista henkilöistä noin 12 % asuu yhteisöllisessä asumisessa.

Tulevaisuus

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen palvelustrategian mukaisesti, asiakkaan palvelun tarve huomioiden, yhteisöllinen asuminen on ensisijainen asumispalvelu. Palvelua tuottavat sekä hyvinvointialueen oman palvelutuotannon yksiköt että ostopalveluyksiköt. Palvelustrategian tavoitteena on, että 75 vuotta täyttäneestä väestöstä asiakkaiden määrä yhteisöllisessä asumisessa kasvaa kahteen (2) prosenttiin. Laskennallinen lisästarve palvelustrategian mukaisella 2 % peittävyystavoitteella vuoteen 2030 mennessä on noin 950 yhteisöllisen asumisen asiakaspaikkaa.

Vammaispalvelut järjestää palvelustrategian mukaisesti vammaisille henkilöille asiakkaan toimintakyvyn ja kokonaistilanteen kannalta riittävän ja soveltuvan asumispalvelun. Palvelustrategian tavoitteena on palvelutarpeeseen nähden asiakkaan itsenäisyyttä tukevat ja tarkoituksenmukaiset palvelut. Asumisen tuen järjestäminen yhteisöllisessä asumispalvelussa nähdään tulevaisuudessa kasvavana palvelumuotona. Tavoitteena on kasvattaa yhteisöllisen asumisen osuutta vammaispalvelujen asumispalvelujen asiakkaissa noin 30 %:iin vuoteen 2030 mennessä.

Asiakasvaikutukset

Hankkimalla yhteisöllistä asumista hyvinvointialueen iäkkäille ja/tai vammaisille henkilöille voidaan tarjota joustavia, yhteisöllisiä ja omatoimisuutta tukevia asumis- ja palveluratkaisuja kotona asumisen ja nykyisen ympärivuorokautisen palveluasumisen väliin. Yhteisöllinen asuminen voi vaikuttaa myönteisesti asiakkaiden kokemaan yksinäisyyden ja turvattomuuden tunteisiin. Asiakas voi valita palveluntuottajan vaihtoehtoisista tuottajista. Yhteisöllisessä asumisessa asuva asiakas on julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas samoin perustein kuin kotona asuva henkilö.

Kustannusvaikutukset

Hyvinvointialueen asettama strateginen tavoite ikääntyneiden asumispalveluiden yhteispeittävydeksi on 7 %. Kun asumispalveluiden kokonaispeittävydessä osa on yhteisöllistä asumista, asumispalveluiden kokonaiskustannustaso on maltillisempi. Yhteisöllisen asumisen hankintakustannukset ovat pienemmät kuin ympärivuorokautisen palveluasumisen hankintakustannukset.

Kun vammaispalvelujen asumispalveluiden kokonaispeittävydessä osa on yhteisöllistä asumista, asumispalveluiden kokonaiskustannustaso on maltillisempi. Yhteisöllisen asumisen hankintakustannukset ovat pienemmät kuin ympärivuorokautisen palveluasumisen hankintakustannukset.

Henkilöstövaikutukset

Yhteisöllisen asumisen hankinnalla ei ole hyvinvointialueen henkilöstölle vaikutuksia.

Toimivalta

Hallintosäännön 154 §:n mukaan aluehallitus hyväksyy palvelujen järjestämiseen liittyvät hankintojen strategiset linjaukset hyvinvointialuestrategian mukaisesti.

Oheismateriaali

Tiedoksi

Täytäntöönpano

Päätöshistoria